

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקפו

ערב שבת קודש
פרשת חוקת
ו' בתמוז ה'תשע"ג

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ו' בתמוז ה'תשע"ג - י"ג בתמוז ה'תשע"ג

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ו' בתמוז	הלכות תרומות פרק יג-טו.	הלי איסורי מזבח פרק ב.	מליית קלו.
ש"ק	ז' בתמוז	הלכות מעשר... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ג.	מ"ע קכו.
א'	ח' בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע קכו.
ב'	ט' בתמוז	פרק ז-ט.	פרק ה.	מ"ע קכו.
ג'	י' בתמוז	פרק יב.	פרק ו.	מ"ע קכו.
ד'	י"א בתמוז	פרק יג-יד. הלכות מעשר שני ונטע רבעי... בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע קכו. קכח. מליית קנב.
ה'	י"ב בתמוז	פרק ב-ד.	הלי מעשה הקרבנות... בפרקים אלו. פרק א.	מליית קנ. קנא.
ו'	י"ג בתמוז	פרק ה-ז.	פרק ב.	מליית קמא. קמב. קמג.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	
8.16	7.47.7	1.17	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ו', ו' בתמוז
8.16	7.48.1	1.17	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ש"ק, ז' בתמוז
8.16	7.48.4	1.17	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	א', ח' בתמוז
8.17	7.48.7	1.17	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ב', ט' בתמוז
8.17	7.49.0	1.17	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ג', י' בתמוז
8.17	7.49.3	1.18	12.42	9.06	5.42	4.35	4.07	2.56	ד', י"א בתמוז
8.17	7.49.5	1.18	12.42	9.07	5.43	4.35	4.07	2.56	ה', י"ב בתמוז
8.18	7.49.7	1.18	12.42	9.07	5.43	4.35	4.07	2.57	ו', י"ג בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
8:29	7:10	8:31	7:26	8:31	7:26	8:33	7:19	8:30	7:27
8:31	7:12	8:33	7:28	8:35	7:21	8:32	7:29	8:32	7:29

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

7474-ISSN 0793 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

נשיאות – בדרכי נועם

כיצד ניתן להיות בשמחה אמיתית ולחיות מחדש מאורע שאירע לפני שנים, ולא רק באופן של "חידוש הישנות"? • העניין האמיתי נעשה ("נזכרים ונעשים") בכל מקרה – הבחירה היא בידי האדם האם להתחשב בהרגש לבו המתכהה עם שינויי הזמן, או להתנהג על פי הרצון העליון • ומהן ההוראות הרמוזות בסיפור המתנה – מקל עם ראש של כסף? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

בהכרח שנפעל איזה דבר חדש, ובמילא מובן בפשיטות שכאשר ישנה פעולת ה"נזכרים" בכל שנה ושנה, נפעל איזה עניין חדש ב"נעשים" - הרי אפילו ה"אור חדש" הוא רק בעניין חידוש הישנות. והיינו, שעכשיו אין דבר חדש בעיקרו, ואין זה אלא שב"ישנות" גופא נעשה בכל שנה דבר חדש.

והיינו, שהמשכת האור חדש בכל שנה ושנה על ידי עבודתנו היא – לא בכוחנו, אלא בכוח העניין שנעשה בפעם הראשונה, שאז היו כלולים כבר כל העניינים שיומשכו בשנים שלאחרי זה, ועל ידי עבודת הזכירה בכל שנה ושנה הרי זה נמשך מהכוח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי.

ועל דרך המשל הידוע מננס שעל גבי הענק⁵, שהננס מצד עצמו הוא נמוך הרבה מהענק, אלא שכיון שעומד על גבי הענק, יכול להגיע ולראות למרחוק יותר, במקום שהענק עצמו אינו יכול להגיע ולראות.

ועל דרך זה בנדון דידן, שכיון שעומדים אנו על גבי הענק, והיינו, שנמצאים אנו לאחרי שכבר אירע העניין בפעם הראשונה, ולאחרי כל השנים שבינתיים, שבכל שנה ושנה נמשך אור חדש, לכן

(5) ראה שבלי הלקט בראש הספר (בשם ר"י מטרנאי). הקדמת החוות דעת לפירושו לשו"ע יו"ד. המשך תרס"ו ע' ת. ובכ"מ.

א. ידוע מה שכתוב בכתבי האריז"ל¹ על הפסוק² "והימים האלה נזכרים ונעשים", שכל עניין ועניין בבוא זמנו, ומזכירים אותו כפי שצריכה להיות הזכירה על פי תורה, שאז הרי זה נקרא "נזכרים", הנה על ידי זה "ונעשים", שחוזרים ונפעלים עוד הפעם אותם עניינים.

ולדוגמא: בבוא זמן יציאת מצרים, "זמן חרותנו", או "זמן מתן תורתנו" או "זמן שמחתנו", ומזכירים כל עניין כפי שצריך להזכירו על פי תורה – אזי נעשה עוד הפעם עניין "יציאת מצרים", עניין "מתן תורה", או עניין "בסוכות הושבתי"³, ועל דרך זה בשאר מועדי השנה.

אבל אף על פייכן, אין זה אלא חידוש הישנות בלבד, והיינו, שאין זה דומה לפעם הראשונה, שאז היה זה חידוש בעיקרו, מה שאין כן בשנים שלאחרי כן הרי זה רק חידוש הישנות בלבד. ואף שבכל שנה נמשך אור חדש שלא היה מעולם⁴,

– ומובן גם בפשיטות, שהרי כאשר עושים פעולה מסוימת, ובפרט פעולה על פי תורה,

(1) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.
(2) אסתר ט, כח.
(3) אמור כג, מג.
(4) ראה תניא אגה"ק סי"ד.

לו יתברך דירה בתחתונים¹¹.

ג. והנה, אף שהאמור לעיל הוא אמיתית העניין כפי שהוא מצד עצמו, אף על פי כן, בנוגע להרגש האדם, הרי בכל זאת לא מרגישים זאת (כנ"ל).

והיינו, שלאחרי כל הביאורים, וכן לאחרי הביאור שבאגרת הקודש¹² ש"צדיקא דאתפטר" בטלו אצלו הגבלות הגוף כו' – הרי בנוגע להרגש האדם, הנה הן אמת שקודם לכן היו הגבלות הגוף, אבל דווקא על ידי הגבלות אלו היו רואים בעיני בשר, מה שאין כן עכשיו, נתבטלו אמנם הגבלות הגוף, אבל לא רואים בעיני בשר, כי אם בראיית עין השכל בלבד, שאין זה בערך לראיה מוחשית בעיני בשר.

ולהעיר, שאפילו אצל חכמים גדולים ביותר אינה דומה ההתאמתות שמצד ראיית עין השכל להתאמתות שעל ידי ראייה מוחשית – כפי שמצינו בנוגע לסנהדרין, שאינה דומה ידיעת העניין על ידי קבלת עדות לראיית הדבר בעיני בשר, שכאשר רואים בעיני בשר, אזי "אין עד נעשה דיין", ד"כיון דחזויהו . . לא מצו חזו ליה זכותא"¹³, מה שאין כן כאשר יודע את הדבר על ידי קבלת עדות, הרי אף שזוהי ידיעה גמורה, שבאה לאחרי כל השקלא-וטריא בעניין עד שבא למסקנת השכל, מכל מקום, כיון שהוא בעצמו לא ראה את הדבר, יכול עדיין למצוא לו זכות, והיינו לפי שראיית עין השכל אינה דומה לראיית עין בשר הגשמי.

וכל זה – אפילו כאשר מדובר אודות סנהדרין שגדלה מעלתם ביותר, שצריכים להיות מופלגין בחכמת התורה, בדוגמת המופלא שבסנהדרין, שנאמר¹⁴ "והתייצבו שם עמך", "בדומין לך"¹⁵, דקאי על סנהדרין שבדור הראשון שהוצרכו להיות בדומין למשה רבינו שהיה המופלא שבהם, ועל דרך זה בנוגע לסנהדרין שבכל דור ודור, שצריכים להיות דומין למופלא שבסנהדרין – הנה גם אצל הסנהדרין כולל גם המופלא שבהם, אינה

יכולים אנו להמשיך על ידי עבודתנו אור חדש שלא היה עד עתה, אבל כל זה אינו אלא בכוח העניין שאירע בפעם הראשונה.

וכנ"ל שאין זה אלא חידוש הישנות, כי, אפילו האור חדש שממשיכים היה כלול לפני זה, וההמשכה אינה אלא מההעלם אל הגילוי.

ב. בנוגע לענייננו:

עומדים אנו בתקופת "ויהי בשלושים שנה"⁶ מהגאולה של י"ב תמוז⁷.

מחד גיסא, הרי זה רק חידוש הישנות בלבד. וכנראה במוחש, שהשמחה עתה (במשך כל השנים שלאחרי שנת תרפ"ז), אין לה ערך כלל לשמחה שהייתה בשעתה, כיון שאז היה הדבר חידוש מעיקרו, מה שאין כן עתה.

ובפרט בשנים האחרונות, לאחרי שהיה העניין של "צדיקא דאתפטר"⁸.

אמנם, כל זה אינו אלא בהרגש האדם, שאצלו לא נרגשת השמחה; אבל באמיתית העניין – אם רק האדם אינו מתחשב עם עצמו, אם זוהי המשכה בכוח עצמו, או רק כננס על גבי הענק, אלא הוא מתחשב עם העניין עצמו, עם הכוונה העליונה – צריכים להיות בשמחה גדולה ביותר, מצד זה שעכשיו נמשך בעולם אור חדש שלא היה מעולם. והגם שעניין זה גופא היה כלול תחילה בהעלם – הרי הכוונה העליונה היא שכל עניין יבוא בגילוי, שהרי זהו טעם האצלת עולם האצילות, ראשית והתחלת העולמות, כדי שיהיה גילוי ההעלם⁹, כיון שהכוונה היא שיהיה הגילוי דווקא.

וכיון שכן, צריכים להיות בשמחה גדולה מהתגלות תוספת אור שפועלת שלימוד התורה וקיום המצוות יהיה בנקל יותר, וכמו שנתבאר לעיל¹⁰ שזהו כללות עניין הגאולה, ויש להמשיך זאת בפועל ממש במחשבה דיבור ומעשה בחיים היום-יומיים, לפעול גילוי אלקות בעולם, ולעשות

11 ראה תנחומא בחוקתי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
12 סכ"ז (קמו, ב ואילך).
13 ר"ה כו, רע"א.
14 בהעלותך יא, טז.
15 סנהדרין לו, ב. וש"נ.

6 יחזקאל א, א.
7 ראה שיחות ש"פ קרח, מבה"ח תמוז וי"ב תמוז בתחלתם (לעיל ע' 84 ואילך; ע' 108 ואילך). וש"נ.
8 זח"ג עא, ב.
9 ראה המשך תרס"ו ע' ה. ע' תמו.
10 שיחת ש"פ קרח הנ"ל שם.

דחוק ביותר, ולפעמים גרוע יותר מדחוק, אבל העולם לא ידעו מזה, ובחיצוניות היתה ההנהגה בהתרחבות ובהתפשטות, מבלי הבט על המצב הדחוק שבבית.

סיבת הדבר – לא שמעתי, וגם לא שאלתי, אבל כך היה.

בין העניינים שבחיצוניות התנהלו בהתרחבות, אפילו בזמנים שבהם היה המצב דחוק – היה גם עניין הנסיעות, שלעתים קרובות היו נוסעים לחוץ-לארץ. על פי רוב הייתה הסיבה בגלוי מצד טעמי בריאות הגוף, אבל בפנימיות היו טעמים אחרים.

דומה ראיית השכל לראיה בעיני בשר. ועל אחת כמה וכמה בנוגע אלינו, שעומדים אנו בדרגה שלמטה מהם באין ערוך.

אמנם, כל זה הוא בנוגע להרגש הלב, אבל בנוגע לעניין כשלעצמו – הרי העניין הוא בכל זאת באופן כזה ("דער ענין איז דאך פאָרט אַזוי"), שבכל שנה נמשך אור חדש, ובשנים האחרונות מיתוסף עוד יותר בכל עניני גאולת י"ב תמוז מפני שנתבטלו הגבלות הגוף, וכיון שכן, לא נוגע אם מרגישים זאת אם לאו, שהרי העניין הוא בכל זאת באופן כזה.

וזהו הדרישה והתביעה – שלא לחשוב על

צריכים להיות בשמחה גדולה ביותר מצד נתינת הכוח בענייני תורה ומצות ובהפצת המעיינות, בכל העניינים שבהם היה רצונו של הרבי

פעם¹⁶ אחת¹⁷ – בזמנים שהמצב בבית היה דחוק ביותר –

נסע כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע עם הרבנית (שטערנא שרה) לחוץ-לארץ – מאורע זה היה במארינבאָד או בהומבורג. הרבי נ"ע נכנס הביתה עם מקל יפה ומהודר עם ראש של כסף. כשהרבנית ראתה את המקל, שאלה אותו: מה זה? והשיב, שזוהי מתנה עבור הבן, כבוד קדושת מורי'וחמי אדמו"ר. שאלה הרבנית – בידעה היטב את דוחק המצב – אמת הדבר, בן יחיד הוא עם כל המעלות, אבל, במצב הדחוק ביותר עתה, כיצד מוציאים את הפרוטה האחרונה (ואולי היה המקל יקר יותר מהסכום שהיה בידו, והוצרך לשלם אחר כך), וכאשר יבואו הביתה יצטרכו להשיג גמילות חסד! וענה הרבי נ"ע: הנני חוזר עתה מטיוול, ובדרך פגשתי אחד (א' גוטער איד") ביחד עם בנו (על ה"גוטער איד" בעצמו לא רצה אדמו"ר נ"ע לומר מאומה, אבל בנוגע לבנו, אמר:) וכאשר

עצמו ועל ההרגש שלו, אלא שיהיה נוגע העניין, ויהיה נוגע הרצון העליון (כנ"ל).

וכיון שכן, הרי בבוא חג הגאולה בכל שנה ושנה, ובפרט בתקופת "ויהי בשלושים שנה", צריכים להיות בשמחה גדולה ביותר מצד נתינת הכוח בענייני תורה ומצות ובהפצת המעיינות, בכל העניינים שבהם היה רצונו של הרבי, שבגללם היה כללות עניין י"ב תמוז, וצריכים להתחזק ולהוסיף בכל עניינים אלו,

ועד שפועלים שבמהרה ובעגלא דידן יראו בעיני בשר, בגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו.

* * *

ד. ציוה לנגן ואמר מאמר דיבור המתחיל שאו ידיכם קודש.

* * *

16) תוכן שיחה זו – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"ד ע' 1326.

17) ראה גם תו"מ ח"א ע' 7. וש"נ.

שגם הוא "ממקום קדוש יהלך"¹⁹, ואף על פי כן ראה את החילוק שביניהם, "ראו מה בין בני כו"²⁰, הנה גם עניין זה עורר את האהבה עד עצם הנפש, באופן שאין מקום לכל ההגבלות והחשבונות שמצד טעם ודעת.

ז. ביאור הנ"ל הוא בנוגע לכללות עניין המתנה. ונוסף לזה, כיון שכל עניין הוא בהשגחה פרטית, ובפרט אצל נשיא ישראל – יש לבאר גם תוכנה של מתנה זו, מקל יפה ומהודר עם ראש של כסף: מקל – הוא עניין הרדייה והנשיאות שרודה במקל, וכדמוכח במשנה²¹, אלא שבלעומת זה

ראיתי את החילוק שבין בננו כו', נתעוררתי לתת מתנה הנ"ל.

סיפור זה שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר, וגם מזקנתי הרבנית שהייתה מספרת זאת גם ברבים. כ"ק מו"ח אדמו"ר לא היה מספר סיפורים כאלו ברבים.

ו. סיפור שאירע עם נשיא בישראל, ובפרט שהרבי סיפר זאת – צריכים ללמדו¹⁸:

לכאורה אינו מובן; כיצד יתכן אמנם להוציא את מספר הפרנקים (שם המטבעות במדינה ההיא) האחרונים בשביל לקנות מתנה עבור הבן?

אופן הנהגת נשיאות כ"ק מו"ח אדמו"ר – לקרב את כל ישראל, לרוממם ולקרבתם... מבלי הבט על מצבו הרוחני של האדם, השפיע לו ללא תנאים

הרדייה והממשלה הן בהכרח, ובקדושה הנשיאות והמלוכה הן ברצון, כמו שכתוב²² "ומלכותו – ברצון קבלו". ועל דרך מטה משה, שעל ידו עשה כל האותות והמופתים כו'.

ויש לומר, שזהו גם כן מה שכ"ק אדמו"ר נ"ע נתן מתנה לבנו מקל, רמז בזה לעניין הנשיאות. והנה, בעניין המקל יש: א) מקל חובלים. ב) מקל נועם²³. וכמבואר בדיבור המתחיל וככה הגדול²⁴ בעניין "ומקלכם בידכם"²⁵ שהיה ביציאת מצרים, שהוא כדי לרדות את הרע, כמאמר רז"ל²⁶ "כשם שדרכו של כלב ללקות במקל, כך כו", והיינו, מכיוון שביציאת מצרים היה הרע בתקפו

– הרי לא היה בכך עניין הנוגע להנהגת המלוכה שהבן ישתמש במקל שכזה, והראיה, שעד אז לא היה צריך לכך, ואם כן, מה היה נוגע כל כך לקנות עבורו מתנה זו, אף שהוצרך להיות בעל־חוב בגלל זה?

אך העניין הוא – על דרך שמצינו בעניין אהבת בנו יחידו, בעת שמחת נישואי בנו יחידו, או כאשר בנו יחידו יוצא מן השביה, שכאשר מדובר אודות עניין שנוגע לבנו יחידו, הרי זה נוגע בעצם הנפש שלמעלה מטעם ודעת, ובמילא לא שייך לשאול שאלות מצד חשבונות של טעם ודעת, כיון שבעצם הנפש אין הגבלות כלל.

אבל עדיין אינו מובן: הרי בשעה שהמצב אצל בנו יחידו הוא על דרך הרגיל, אין זה נוגע בעצם הנפש, היינו, שבאותה שעה אין זה בהתגלות, כי אם רק כאשר ישנו איזה עניין בלתי רגיל, כמו עניין החתונה, או עניין היציאה מן השביה. וגם בלשון "אהבת בנו יחידו" – המכוון הוא בכגון־דא. ואם כן, מהי ההסברה בנוגע לענייננו? אך העניין הוא – שכאשר פגש א' גוטן איד",

19) ע"פ לשון הכתוב – קהלת ח, יו"ד. וראה גיטין נו, ב.
20) לשון חז"ל – ברכות ז, ב. הובא בפרש"י עה"ת ויצא כט, לב.
21) רפ"ג דע"ז.
22) בנוסח תפלת ערבית.
23) זכרי' יא, ז. וראה סנהדרין כד, א.
24) תרל"ז – פקט"ז ואילך.
25) בא יב, יא.
26) שמור"ר פ"ט, ב.

18) ראה גם שיחת י"ב תמוז ס"ה (לעיל ע' 112). וש"נ.

וכידוע גם מה שאמר כ"ק אדמו"ר נ"ע³³ לבנו כ"ק מו"ח אדמו"ר בילדותו, במענה לשאלתו, לשם מה ברא ה' באדם שתי עיניים ושתי אוזניים – שעל עצמו צריך להביט בעין השמאלית, לבקר את עצמו ולהשתדל להיות כדבעי, ואילו על הזולת צריך להביט בעין הימנית, לראות את המעלות שבו, וכמו כן לשמוע אודותיו באוזן הימנית, היינו, שכל דבר ששומעים על הזולת, יש לשמוע את ה"שמועה טובה" שבדבר.

וכמו שראינו אופן הנהגת נשיאות כ"ק מו"ח אדמו"ר, שדרכו הייתה לקרב את כל ישראל, אויפהיבן זיי און צוציעהן זיי, לרומם ולקרם. והיינו, שמבלי הבט על מצבו הרוחני של האדם, השפיע לו ללא תנאים, ובזה גופא רומם וקירב אותו כו'.

וזוהי גם כן ההוראה לכל תלמידיו ומקושריו וההולכים באורחותיו, אשר אופן העבודה צריך להיות בדרכי נועם, מתוך תוקף התענוג, והיינו, שצריך אמנם לעמוד בתוקף ולא לוותר מאומה, אבל, "ניט ברעכן יענעם" [לא לשבור], אלא אדרבה, לרוממו ולקרבו לתורה ומצות בכלל, ולתורת החסידות בפרט.

(מהתוועדות ש"פ פנחס, י"ד תמוז ה'תשי"ז.
תורת מנחם כרך כ, עמ' 154-160)

33 (לקו"ד ח"ד תשו, ב. סה"ש תרצ"א ע' 158.

(כמבואר בתניא²⁷ בפירושו הכתוב²⁸ "כי ברח העם"), לכן היה צריך למקל כדי לרדות את הרע. אמנם המקל שיהיה לעתיד לבוא – מבואר בהמשך מאמר הנ"ל – אינו בשביל לרדות את הרע, שהרי לעתיד כתיב²⁹ "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ועניין המקל לעתיד, הוא עניין מקל נועם, "ניט ברעכן (לא לשבור) נאָר אויפהייבן און צוציעהן", לרומם ולקרם³⁰.

ועל פי זה יש לומר רמז – ולימוד – נוסף בזה שקנה לו מקל יפה ומהודר עם ראש של כסף – שרמז לו עוד, שתהיה הנשיאות בדרכי נועם ואהבה, כסף – מלשון "נכסוף נכספתה"³¹.

וכידוע הפתגם שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר³² אודות שני רביים, שהחילוק ביניהם הוא על דרך החילוק שבין עניין הרצון ועניין התענוג: רצון ותענוג – שניהם בתוקף, אלא שתוקף הרצון פועל שבירה ("רצון ברעכט"), ואילו תוקף התענוג פועל המשכה וקירוב ("תענוג ציהט צו").

27 ספ"א.

28 בשלח יד, ה.

29 זכרי' יג, ב.

30 ראה גם מכתב ט"ז אייר שנה זו (אג"ק חט"ו ע' קלז).

31 ראה תניא רפ"ג.

32 ראה "רשימות" חוברת קפה ס"ע 9 ואילך. וראה גם תו"מ

ח"ד ס"ע 23 ואילך.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 140 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

הגאולה גילתה את האמת

נפתחה הדרך להפצת המעיינות בכל קצווי תבל

בשעה שהגיעה בשורת הגאולה ב"ב תמוז, היה חסיד ששר ניגון ברוסית שתוכנו היה "אין עוד מלבדו" ("ניעט ניעט ניקאוואָ קראָמע יעוואָ אַדנאוואָ"), וזה נתפרסם...
ויש לומר הביאור בזה:

כל גלות משתלשל מה"גלות" (העלם) הראשון – שזוהו כללות העניין דבריאת העולם, שנברא על-ידי ריבוי השתלשלות מדרגה לדרגה וריבוי צמצומים והעלמות כו', עד שנברא עולם מלשון העלם והסתור, ועד יתירה מזה – עולם הזה הגשמי ה"מלא קליפות וסטרא אחרא", ו"כל מעשה עולם הזה קשים ורעים והרשעים גוברים בו", אשר בהם נמצא האור האלוקי בגלות...

וגאולה פירושה, שבעולם [ובפרטיות – בגוף ונפש החיונית] מתגלית האמת, שמציאותו האמתית היא רק כלי לאור אלוקי [והנשמה] שמחיה אותו, כך שבכל פרט ופרט מהבריאה ניכרת "אמיתת הימצאו". וזהו התוכן ד"אין עוד מלבדו", שאין שום מציאות בעולם ("אין עוד") "מלבדו", זאת אומרת שבמציאות העולם נרגש איך שכל מציאותו היא "לא נמצאו אלא מ(אמיתת הימצאו)", שמציאות העולם גופא היא אלוקות – כפי שיתגלה בשלימות לעתיד-לבוא.

ויש לומר, שמכיוון שכל העולם נברא בשביל ישראל, מוכן שעל-ידי זה שהגאולה די"ב תמוז גילתה את האמת בכל ישראל (ובכל הדרגות שבישראל), ההתקשרות העצמית דעצם של יהודי עם העצם דהקב"ה ("אמיתת הימצאו") – על-ידי זה ניתן הכוח לגאול את כל העולם כולו, שתתגלה שם אמיתת מציאותו – "אמיתת הימצאו".

ובפשטות – שעל-ידי הגאולה נעשה "נודע גלוי לעין כל" שהעבודה בהרבצת תורה וחיזוק הדת "מותרת" היא על-פי חוקי המדינה, שגם העולם מכיר את האמת דאלוקות ותורה. ועל-דרך זה גם לאחרי הגאולה – נפתחה דרך חדשה בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל קצווי תבל, כולל גם הפצת שבע מצוות בני נח, כהכנה לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה שלימות הגילוי בעולם ד"אין עוד מלבדו".
ויש לומר הטעם לכך שגאולת י"ב תמוז היא דווקא באופן כזה, כי המאסר והגאולה הם בדור האחרון של הגלות (כמובן מהסימנים המובאים בגמרא, וכפי שהעיד בעל הגאולה כמה וכמה פעמים), שאז צריכים רק לסיים את השיריים האחרונים של העבודה, ואין המצווה נקראת אלא על שם גומרה – לכן הגאולה (האחרונה) בזמן הגלות (על הרבצת התורה וחיזוק הדת) היא גאולה לכל ישראל ובכל פרטיהם, והיא גם נותנת את הכוח לסיים את העבודה בעולם, ולגלות שם איך ש"אין עוד מלבדו", כפי שיהיה בגלוי לעתיד-לבוא, שאז יראו איך שכל העולם כולו הוא דירה לו יתברך בתחוננים, שבדירה נמצאת עצמות הדר בה – בגלוי.

ונוסף לזה: הגאולה היא העניין האחרון ביפוצו מעיינותיך חוצה, שעל-ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת חוקת ה'תשמ"ח. התוועדות תשמ"ח כרך ג עמ' 562-563)

המאירי בתורת הרבי (ב)

מעלת בן ארבעים – האם הכוונה לשנות הלימוד או לשלמות בהבנה, הנמנית מלידת האדם? • מהו איסור גוי ששבת; תשובה גם על מעשים טובים; איסור היציאה מארץ ישראל בגלל החכמה ויראת חטא שבה; השינוי בשור מועד שהחליף בעלים • רשימה שנייה

וראה מאירי יבמות שם דהא שלא ניתנה פריעה לאברהם פירושו מפני שהוא לא הוצרך בה כו', אבל קיימה בישמעאל ועל-דרך זה בפרש"י לך לך יז, כה. וראה שו"ת צמח צדק יורה דעה סימן רב אות ט.

ארבעים שנה – ממתאי

בדין "תלמיד-חכם שהגיע להוראה" (לקוטי שיחות' כרך לד עמ' 160) איתא בגמרא שאין האדם נעשה ראוי להוראה עד ארבעים שנה. ופירש רש"י (ע"ז יט, ב. וכן הוא בר"ן (לרי"ף) שם. מאירי שם. ש"ך יורה דעה סימן רמב סקמ"ט (בדעת הרמ"א שם)) "עד ארבעין שנין – משנולד". ולשיטת רש"י וכן משמע במאירי גם במאמר רז"ל אין אדם עומד על סוף דעתו של רבו עד ארבעין שנין – אין הכוונה לארבעים שנות לימוד אלא לבן ארבעים שנה.

חכמת המאורות

"מצווה על האדם... ושיחשב בתקופות ומזלות מפני שחכמה זו מפוארה בידיעת אותות השמים ולקות המאורות בלי שום שגיאה". דברים אלו של המאירי במסכת שבת (עה, א) צוטטו על-ידי הרבי (לקוטי שיחות' כרך טו עמ' 8 הערה 13) בנושא ליקוי המאורות.

וממאורות למאורות – לגבי הגוונים והמאורות שבאש, מביא הרבי מקור מהמאירי (לקוטי שיחות

הקטע דלהלן מופיע בלקוטי שיחות (כרך כ, עמ' 14 הערה 30, וראה גם שם הערה 33), במסגרת דיון על הגיל שבו הכיר אברהם אבינו את בוראו:

במאירי בחבור התשובה (מאמר א פרק ו' דיבור המתחיל אמנם קצת יש חכמים): והוא אמרם בהגדה אחרת הביאה הר"ם [=הרמב"ם] ז"ל [הלכות עבודה זרה פרק א הלכה ג] בן ארבעים שנה הכיר את בוראו. ובפתיחתו למסכת אבות (ד"ה והיה זה) הביא [=המאירי] זה סתם, לא בשם הרמב"ם. באותה שיחה (שם עמ' 19) מביא הרבי אודות הנאמר בפרקי אבות (סוף פרק ה') "בן ארבעים לבינה" – שמצד טבעו (ולא מצד הניסיון שצבר במשך ארבעים שנה) מגיע האדם בגיל זה לשלימות בהבנה והשגה, ומצייין מקורות לכך (שם הערה 63):

וראה עבודה זרה ה, ב. פירוש רש"י סוף פרשת תבוא. מאירי לאבות שם. [השווה גם – לקוטי שיחות' כרך לד עמ' 160 הע' 11]. ושוב מצטט הרבי לגבי עבודתו של אברהם (בעמ' 21 הע' 75, וראה שם עוד הערה 77):

ראה מאירי בפתיחתו לאבות (ד"ה ונשוב בסופו): והשיב רוח רוב העולם לאמונת ה' יתברך. וראה שם לפני זה (ד"ה והיה מה שכתב) בנוגע להלימוד דחנוך ומתושלח ונח.

ולגבי מילת אברהם האם גם פרע – נאמר בלקוטי שיחות (כרך לה עמ' 54 הע' 15):

תשובה על... מעשים טובים

הבעל-תשובה, ברצותו להיפך לאיש 'אחר', אין די בשינוי מעשיו הרעים, אלא צריך להיות ניכר בכל ענייניו ש"אינו אותו האיש", ולכן נדרש לשנות גם את מעשיו ודרכיו הטובים, שיעשה אותם מכאן ולהבא בתוספת הידור וכו' - כך מדייק הרבי בלשונו של הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ב' הלכה ד) "משנה מעשיו כולן לטובה ולדרך ישרה" (לקוטי שיחות כרך לד עמ' 63).

מקור וכיסוד לזה מציין שם (בהערה 44): וראה ריטב"א ראש השנה "שאפילו מעשים של רשות שאינם הגונים קצת הוא משנה" וראה חיבור התשובה להמאירי מאמר א סוף פרק ט'.

איסור יציאה – מדוע?

דברי המאירי לכתובות (קיא, א) שמפרש מה שנאמר בגמרא שם "כשם שאסור לצאת מארץ ישראל לבבל כך אסור לצאת מבבל כו'": "שכל מקום שחכמה ויראת חטא מצויין שם דינו כארץ ישראל" - מלמדים לדברי הרבי, "שגם באיסור יציאה מארץ ישראל לאחרי הכיבוש, יש לומר שהוא מצד יראת חטא" (לקוטי שיחות כרך טו עמ' 209 הערה 68), ומוסיף: "וכן צריך לפרש לפי פירוש רש"י שם דיבור המתחיל כך. וראה לחס"משנה לרמב"ם הלכות מלכים סוף פרק ה'..".

מהותו של יהושע

יהושע בן-נון לא היה רק מקבל ממשו רבינו (כאלעזר פנחס ושבעים הזקנים), כי אם ליהושע דווקא מסר תורה-שבעל-פה (כולה) כמפורש בתחילת מסכת אבות, וכן בהקדמת הרמב"ם ל"ד: "וליהושע... מסר... וציווהו עליה". ומוסיף הרבי (לקוטי שיחות כרך כג, עמ' 193 הע' 34):

ועיין גם-כן מאירי בהקדמתו לאבות: ובעת זקנתו... מסר סודות התורה והלכותיה עם כל ענייני תורה שבעל פה ליהושע.

[בפרט הזה, שהיה זה "בעת זקנתו", משתמש הרבי שוב (בהערה 42 שם) בעמ' 195].

כרך טז, עמ' 314 בשולי הגליון:

וחילוק המאורות שיש באש [ברכות נא, ב. שם נב, ב.] אין זה מצד עצם בריאת האש כי אם תלוי בקירובו וריחוקו מהפתילה או מן העץ (וראה מאירי כאן).

גוי ששבת

כשנדרש הרבי לעניין 'גוי ששבת' (לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 46 הערה 6), הביא את פירוש הרדב"ז והכסף-משנה שדעת הרמב"ם היא כרש"י ש"מנוחה בעלמא קא אסר להו".

אולם הרבי הבין אחרת בלשונו של הרמב"ם: אבל - לפי עניות דעתי צריך עיון [=אם ניתן לקבל פירוש זה] כי מהמשך לשון הרמב"ם ("כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצוות כו'") מוכח כפירוש היד רמ"ה סנהדרין שם: "והרמב"ם... בקובע שבת לעצמו שנמצא בודה דת מלבו".

וממשיך הרבי:

"וראה גם מאירי סנהדרין שם: "שאינ מניחין אותו לחדש בו ולקבוע יום חג לעצמו לשבות בו מתורת חג".

רמז לא מדויק

כותב המאירי בצרכי הנאת שבת בריש פרק חמישי דקידושין (דיבור המתחיל והמשנה הא'): "מצווה בה יותר מבשלוחה... ועל דרך שאמרו בצרכי הנאת שבת רב ספרא מחרך רישא, רבא מלח שיבוטא".

ונשאל הרבי בשנת תש"ט, אולי לעניין זה מכוונים דברי אדמו"ר הזקן בשולחנו חלק אורח-חיים סימן רנ קונטרס אחרון ס"ק ב [= ולכן הוזקק לטעם אחר, שזהו כבוד השבת ולא משום יתרון מצווה בעלמא הוא].

והשיב (אגרות-קודש כרך ג' עמ' קפ):

רמז יפה הוא, אבל צריך עיון בפירוש המאירי אם מדייק הוא כל כך בתיבות.

העירוב מזכיר

השור.

הרמב"ם מאמץ את שתי הגישות: בעניין שואל (רמב"ם הל' נזקי ממון פ"ד הלכה ט') נוקט כרש"י (שהרי השור עדיין שייך לבעלים), ולעניין מכירה או מתנה (שם הלכה ו') – נוקט כהמאירי. הרבי מעמיק בביאור דברי המאירי (בהערות 28, 31, 33 ועוד) ולסיום מסביר מהלכים אלו בעבודת ה'.

בושת מהי?

כדי לבאר את דברי רש"י בפשוטו של מקרא משתמש הרבי (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 123) בדברי המאירי בכתובות (סו, א) בשם קצת מפרשים המביא לגבי חיוב תשלומין של בושת, שהדין "רקק בבגדו פטור" (ב"ק צא, א. כתובות שם) הוא דווקא כשהמתבייש לא לבש בשעת מעשה את הבגד; מה שאין כן אם היה (בעת הרקיקה) לבוש בבגד, הרוקק חייב – שכן על ידי הרקיקה הוא ביזה את האדם שהיה לבוש בהם "וכן בבהמתו אם היה רכוב עליה אף הוא מתבייש בכך" (מאירי שם).

לבקש עד שימחול

לעניין בקשת מחילה קיימא לן (בבא קמא צב, א) "אף על פי שהוא נותן לו אין נמחל לו (מן הצער של הבושת שביישו) עד שיבקש ממנו שנאמר ועתה השב אשת וגו'". על כך מצטט הרבי (לקוטי שיחות כרך כח עמ' 140 הערה 21) מהמאירי במשנה (ב"ק) שם: והוא שנאמר באבימלך כו' כלומר שתבקש ממנו עד שימחול לך בלב טוב כל כך שיהא מתפלל בעדך"; ושם (עמ' 143 הערה 43) מביא גם המשך דברי המאירי: ואם לא מחל לו נקרא אכזרי הואיל ובקש ממנו כראוי שנמצא שאינו חושש על עונש חבירו; ומסיים "ועיין שם המשך לשונו".

למה פיקוח נפש דוחה שבת?

לגבי פיקוח נפש יש הבדל, האם המקור לכך הוא משום קיום המצוות שיקיים בעתו, מדרשת

להלן תמצית דברי הרבי לגבי המקור לעירוב תבשילין (לקוטי שיחות כרך טז עמ' 186 והערה 30):

בגמרא ביצה טו,ב הובאו שתי אסמכתות מפסוקים לדין עירוב תבשילין:
(א) יתרו כ, ח: זכור את יום השבת לקדשו – זכרהו מאחר שבא להשכיחו [= היום טוב שקודם לו].

(ב) בשלח טז, כ"ג: את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו – אין אופן אלא על האפוי וכו' מכאן סמכו חכמים לעירובי תבשילין מן התורה. מפירוש רש"י משמע שלימוד הא' הוא רק לשיטת רבא ("כדי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום טוב") כדי להרבות בכבוד שבת, כמו שכתבו בשיטת ריב"ב לרי"ף שם. מהרש"א ומהר"ם שיף שם.

אבל בחידושי המאירי מפרש הסוגיה כפירוש רש"י, וכותב בפירוש (ועל דרך זה בבית הבחירה) "והני אמוראי כולהו מיהא סבירא ליה דעירובי תבשילין אסמכתא דיליה מזכור וכו'". אבל גם לפירושו, מזה שרש"י (ועל דרך זה במאירי) מפרש דבריו על "זכרהו כו'", מובן שפירוש הפשוט באסמכתא הוא כטעמו דרבא.

מה השינוי שחל בשור?

בעניין שינוי רשות בשור המועד מצינו מחלוקת בין רש"י והמאירי. רש"י (בבא קמא לט, א ד"ה חזר) פירש: "רשות משנה. מועד שיצא מרשות זה ונכנס ליד בעלים אחרים משנה את דין העדאתו". ואילו המאירי (שם) כותב: "שיציאת השור מרשות לרשות משנה מזלו וטבעו".

מדוע יגרום שינוי הרשות שינוי במזל ובטבע השור? – מבאר הרבי (לקוטי שיחות כרך לו עמ' 102 ואילך) כי בעלים חדשים נוהגים בשור באופנים ובסדרים חדשים, שמשנים את הנהגת השור, כשם שמצינו ששבת גורמת לשינוי הנהגתו (ראה בבא קמא לו, א).

נמצא שלדעת רש"י שינוי רשות מהווה שינוי דין העדאת הבעלים, ולמאירי משתנה טבע הנהגת

איזה נר?

איתא בגמרא שבת כג, ב: הרגיל בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים.
ומציין הרבי (התוועדויות תנש"א כרך ב' עמ' 55 הע' 3) כי גרסת המאירי (כמו גם רבינו חננאל, הרא"ש והרי"ף) היא: הרגיל בנר חנוכה. ומאידיך גירסת הרי"ף ועוד: בנר חנוכה ושבת.

מהו נס חנוכה

דברי רבינו הזקן (בתורה אור סוף פרשת וישב וב'לקוטי תורה' צו טז, א) שהיום טוב של חנוכה נקבע ביום המנוחה ולא ביום הניצחון – הם לשיטת רוב הראשונים (מאירי שבת כא, ב) הסבורים שניצחון המלחמה אירע בכ"ד כסלו, ובו ביום "פינו את היכלך וטיהרו את מקדשך", ולמחרת – בכ"ה כסלו – "הדליקו נרות בחצרות קדשך"; מה שאינן שיטת הרמב"ם (הלכות חנוכה פרק ג' הלכה ב') היא שגם ניצחון המלחמה היה בכ"ה בכסלו (ראה גם לקוטי שיחות כרך ל' עמ' 204 ואילך, ושם נסמן).

[וראה גם התוועדויות תשמ"ב כרך ב' עמ' 581 הע' 2; לקוטי שיחות כרך כ' עמ' 446 הע' 2; ובתורת מנחם כרך יו"ד עמ' 284 – ההכרח לזה: ראשית ("לכל לראש") היה צורך בנס ש"מצאו... פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול", שזהו הנס דלילה הראשון (ראה מאירי לשבת שם), ולאחר-מכן היה צורך בנס נוסף, ש"הדליקו ממנו שמונה ימים", "עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור". וראה גם לקוטי שיחות כרך כה עמ' 244 הע' 16].

על "שזהו הנס ביום ראשון" ציין הרבי במכתב כללי מיום א' דחנוכה תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב כרך ב' עמ' 591) למאירי [אך הוסיף:]: "אבל ראה בית יוסף סימן עתר. ט"ז שם".

ובשיחת ש"פ מקץ תש"נ ביאר הרבי (התוועדויות תש"נ כרך ב' עמ' 80 הערה 18): ולהעיר שגם לדעת המאירי (שבת כא, ב) שהנס דיום הראשון הוא על שמצאו פך השמן "מברכין (בלילה הראשון) על הגאולה ועל הודאת מצאית פך השמן", דיש-לומר, שבגלל מצאית פך השמן

חז"ל "ושמרו... חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה", או שזהו משום הצלת נפשות "וחי בהם" – בשיחה בנושא (לקוטי שיחות כרך ז"ך עמ' 137-138), מציין על כך הרבי (שם הע' 46): וראה מאירי יומא שם, א דגם לגבי חיי שעה מחללין "שבאותה שעה ישוב בלבו ויתודה".

בן השונמית

בסוגיית ג' דברי בורות שאלו אנשי אלכסנדריא את ר' יהושע בן חנניא (גדה ט, ב): "בן השונמית מהו שיטמא? אמר להן מת מטמא ואין חי מטמא", ו"מתים לעתיד לבוא צריכין הזאה שלישי ושביעי או אין צריכין" – מביא הרבי (לקוטי שיחות כרך ח"י עמ' 250 הערה 85 ובשולי הגליון) את דברי המאירי לנדה שם שכתב, ששאלתם אם בעי הזאה הייתה על כל המתים, הן בבן השונמית כו'. אמנם המאירי מביא גם דעת יש מפרשים שהשאלה בבן השונמית היא אם טימא במיתתו, ודוחה הפירוש.

סממני רפואה לצביעת השער

הנה קטע ממכתבו של הרבי מח' שבת תשי"ד (אגרות קודש כרך ח' עמ' קנה) לאדמו"ר מצעשינוב רבי שלום יחזקאל שרגא רובין הלבשרטם, ובו מביא את דברי המאירי בתוך השקלא-וטריא:

ואם כן להמאירי (שבת קי, סוף עמוד ב), ועוד, דסבירא להו דדרשה הנ"ל אסמכתא היא ובכל זאת שתיית כוס עיקרין אסור מדרבנן, גם בנידון-דין [=סממני רפואה הגורמים להחלפת צבע השערות] אסור מדרבנן.

איסור צדקה בשבת

בהדרן על מסכת שבת (לקוטי שיחות כרך יד עמ' 12 ואילך) מביא הרבי את ביאור המאירי (שבת ב. א) ועוד שהטעם מה ששנו חכמים במשנתם ריש מסכת שבת את הדין של הוצאה בעני ועשיר, הוא בכדי להורות דגם הוצאה של נתינת צדקה מעשיר לעני אסורה – היינו שאסורה גם לצורך מצווה וכו'.

בפירוש דברי חז"ל "אין עומדין כו' אלא מתוך כובד ראש" מצינו חידוש בדברי המאירי – עליו מצביע הרבי בלקוטי שיחות (כרך לד עמ' 69 בשוליהגליון להערה 18) – המפרש: "הכנעת הלב ושחיית הקומה כו".

תשלומי תפילה

במאירי ברכות (כו, א), הסיבה שאין אומרים לגבי תפילת מנחה עבר יומו בטל קרבנו ואפשר להשלימה בתפילת ערבית שלאחריה, היא לפי ש"אף איברים ופדרים שמתעכלין כל הלילה מקרבן היום שעבר הם" – לקוטי שיחות כרך לה עמ' 125 הע' 10.

בהגדרת המושג "הקדיחה תבשילו" (גיטין צ, ריש עמוד א) מביא הרבי (לקוטי שיחות כרך ד' עמ' 1121 הע' 2, תורת מנחם כרך כו עמ' 157) שהפירוש הפשוט בזה, כמובא גם בפוסקים, שהיא עושה היפך רצונו כדי להכעיס. המקור: ראה טור אבן העזר סימן קיט. וראה גם מאירי (גיטין) שם.

עשה לך רב – בטרחה

בפירוש הוראת חז"ל "עשה לך רב" ציטט הרבי (לקוטי שיחות כרך כט עמ' 247) את פירושו של המאירי (המובא במדרש שמואל לאבות שם משנה ו): "לשון עשיה יאמר על דבר שצריך לטרוח ולעשות על ידו". וראה עוד לקוטי שיחות כרך כה עמ' 370 הערה 91.

ביקור חולים

ראה מאירי לנדריים (לט, ב) "שהמבקר מקל בחוליו של חולה.. ובבני גילו רצה לומר שבקורם ערב עליו שמצד הנאתו מהם חליו מיקל, פעמים שהביקור סיבת ההצלה לחולה כו".

ומעיר הרבי אחרי הבאת הדברים הללו (לקוטי שיחות כרך כ' עמ' 64 הע' 23) שמפשטות לשון הרמב"ם (הלכות אבל פרק יד הלכה ד') משמע שדין זה הוא ב"כל מבקר", גם כשאינו בן גילו (ועוד שינוים מהרמב"ם לחז"ל וכו').

בלבד לא היו קובעים יום טוב, כיון שאינו נס (ובלשון המאירי: "לילה הראשון שלא היה נס השמן מברכין.. על הודאת מציאת הפך, ושאר הלילות על נס השמן"), אלא ביחד עם נס הגאולה.

מקרא מגילה לא יבטל

בלקוטי שיחות כרך כו עמ' 222 הע' 34: בירושלמי הלשון "הנביאים והכתובים כו", שיש לפרש שיבטלו מלקרות בהם. מה שאין כן במגילה שלא יבטלו מלקרות בה בציבור (כמו שכתב בהשגות הראב"ד לרמב"ם שם. מאירי מכות כג, ב). ולהעיר מהמשך לשון המאירי שם: דרך צחות אמרו כל הכתובים יבטלו ומקרא מגילה לא תבטל. מה הפירוש שרבה "שחטיה" לר' זירא – מביא הרבי (לקוטי שיחות כרך לא עמ' 177 הערה 5) מהמאירי במגילה "שחטיה – מלשון שחטיה רצה" לומר שימעכו, ואחיה מלשון החלימיני והחייני" (וראה גם חידושי אגדות [למהרש"א] שם).

השלישי בכוסות ה'סדר'

בביאור סדר ד' הכוסות מסביר הרבי (לקוטי שיחות כרך יא עמ' 21-20 הערה 41):

"כוס שלישי מברך עליו ברכת המזון" (לשון הרמב"ם – הלכה יו"ד), שבה נזכרת ההודיה על "תורתך שלמדנתנו" וכפסקה הדין שאם לא הזכיר תורה בברכת המזון – לא יצא ידי חובתו, וזהו כנגד "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים" המוסב על מותן תורה כמו שכתוב "היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך".

כמקור מציין לכה: "מדרש הגדול וארא, רבינו בחיי שם, אורחות ליל פסח סעיף יג. מאירי פסחים צט, ב. ועוד". וראה לקוטי שיחות כרך כו עמ' 44 הע' 17 (בשינויים).

המקור לכה שתלמידי רבי עקיבא ש"מתו מפסח עד עצרת" (יבמות סב, ב) "פסקו מלמות" – מקורם בדברי המאירי שם בשם הגאונים, ולאחר מכן: בטור ושולחן ערוך (ושל אדמו"ר הזקן) אורח חיים סימן תצג סעיף ב (סעיף ה') – לקוטי שיחות כרך כב עמ' 138 הערה 2.

כמה ארך אפיים לפניו

עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפיים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקיבל שכר כולם (פרק ה, משנה ב)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

להודיע כמה ארך אפיים לפניו – אף אתה אל תתמה שהאריך לעובדי כוכבים כל השנים הללו שהן משתעבדין בבניו, שיותר האריך לדורות שמאדם ועד נח, ואחר-כך נשטפו. וקיבל עליו שכר כולם – עשה מעשים טובים כנגד מה שהיה ראוי שיעשו כולם, לפיכך נצולו כולם בזכותו, וכמו שנטל עליו עול מצוות בעולם-הזה כנגד כולם, כך קיבל בעולם-הבא שכר כנגד כולם.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

במשנה הקודמת פירט התנא שני טעמים לבריאת העולם בעשרה מאמרות: (א) "להיפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם", (ב) "וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם". ומשנתנו ממשיכה בשני עניינים אלו: (א) הדורות מאדם עד נח היו רשעים שאיבדו את העולם, והקב"ה נפרע מהם במי המבול. (ב) גם הדורות מנח עד אברהם היו "מכעיסין ובאין", אבל אברהם "קיים" את העולם, הוא פעל קיום גם בדורות שקדמו לו, ולכן היה קיים "שכר כולם" ואברהם קיבל שכר זה.

אבל עדיין אינו מובן: מדוע היה אפשר לפעול "קיום" רק בדורות שמנח ועד אברהם ולא באלה שמאדם ועד נח?

והביאור: יש שני סוגי רע. (א) דברים שהם רע גמור ואין בהם טוב כלל. דברים אלו צריכים לאבד, בחינת "שבירתן זוהי טהרתן". (ב) דברים שאין בהם טוב גלוי, אך יש בהם ניצוץ של טוב. עם דברים אלו יש להתעסק עד שמקיימים אותם, עלידי זה שמהפכים אותם מרע לטוב.

ובנידון-דידן: הרע של הדורות עד נח היה רע גמור, המאבד את העולם, ולכן הקב"ה הביא עליהם את המבול והם נמחו כליל; מה-שאין-כן הרע של הדורות עד אברהם היה כזה שאפשר להפכו לטוב, וכשבא אברהם ו"קיים" את העולם ותיקן והשלים את כל עשרת הדורות, קיבל את שכר כולם.

שתי תקופות אלה יש גם ב"עולם קטן" – בעבודת האדם. כשאדם שקוע בעניינים בלתי רצויים במשך "עשרה ימים" שלמים ואף-על-פי-כן "טוב לו", אפשר שיתברך בלבבו לאמור "שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך". ולכן אמר התנא שסיבת הדבר היא רק משום שהקב"ה ארך אפיים וזה ייפסק ככלות הזמן הקצוב. ומכיוון שכן, צריכה להיות העבודה ד"הביא עליהם את מי המבול", כלומר: למחות ולבטל כליל את העניינים הבלתי-רצויים.

אבל עבודה זו אינה מספיקה עדיין, שהרי חסרים העניינים הטובים שהיה עליו לפעול במשך "עשרה ימים" אלו; ולכן צריכה להיות גם העבודה דאתהפכא חשוכא לנהורא, לתקן ולהשלים מה שהחסיר בימים הקודמים ו"לקיים" אותם, ועד שיקבל שכר כולם.

(משיחת שבת פרשת חוקת תשל"ז – על-פי רשימת השומעים בלבד)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת חוקת

ז' בתמוז

פרקי אבות - פרק ה'.

יום רביעי

י"א בתמוז

ערב חג הגאולה י"ב ב"ג תמוז. במנחה אין אומרים תחנון.

יום חמישי

י"ב תמוז, חג הגאולה

אין אומרים תחנון².

"מועד המועדים"³. יום הולדת את כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בשנת תר"מ⁴. יום בו נתבשר - בשנת תרפ"ז - שהוא חופשי מגלותו אשר הגלה

1) קביעתו בחודש הרביעי היא התחלת הגילוי דלעתיד לבוא, כיוון שפנימיות צום הרביעי הוא עניין של ששון ושמחה - ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 507, 531 ובכ"מ.

2) לוח 'היום יום', ספר המנהגים. לוח כולל-חב"ד.

3) במשך השנים נוספו הוראות, כמו להתוועד גם ביום ט"ו תמוז (שלימות הגאולה, יום בו הגיע בעל הגאולה לביתו - 'התוועדות' תשמ"ז ח"ד עמ' 44); להתוועד עד כולל ש"ק י"ז בתמוז (לפי הקביעות אז), ואף ב"ט בו (יום הברית-מילה של בעל הגאולה) באופן המותר - למצוא שמחת ברית-מילה או פדיון-הבן וכיו"ב, וכשמשתתפים בשמחה זו ידגישו גם את הברית, ויחזרו חסידות מבעל הברית ('תורת מנחם - התוועדות' תשמ"ה ח"ד עמ' 2515).

4) לשון בעל הגאולה באג"ק שלו ח"ב עמ' תכ. וביאר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מועד עניינו - שנעשה בו נס, וי"ב תמוז הוא מועד ונס הכללי, ניסו של ראש ישראל, שממנו נמשכים כל המועדים וניסים פורטים" - לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1322.

4) תולדות ימי חייו ב'ספר התולדות - אדמו"ר מהוריי"צ' (ארבעה כרכים, הוצאת קה"ת, כפר חב"ד תש"ל - תשל"ו).

- אחרי שהיה תפוס במאסר - על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות⁵.

ממכתביו ליום זה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבכי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה"⁶.

"בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבאים עלינו לטובה יתוועדו אנ"ש"⁷.

"יום התוועדות והתעוררות לחיזוק התורה [וכן: "בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות ושמירת זמני לימודי דא"ח, ולהתעורר בקיום ענייני הלימוד"⁸] בכל אתר ואתר לפי עניינו"⁵.

יום שישי

י"ג בתמוז, חג הגאולה

אין אומרים תחנון².

יום בו יצא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לחירות. מנהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לעשות מגבית בעת ההתוועדות - עבור המוסדות הידועים בשם "אהלי יוסף יצחק"⁹.

5) ספר המנהגים שם. פרשת ימים אלו בספר התולדות הנ"ל ח"ג ובפרט מפרק כא ואילך, ובספר השיחות תר"פ"ז עמ' יא ועמ' 171 ואילך. ושם הובא, שכיון שהיה המשרד סגור בי"ב בתמוז בשל חג המוני שהיה בעיר ביום זה, היה השחרור בפועל רק בי"ג בתמוז.

6) ספר המנהגים שם, מאג"ק שלו ח"ב עמ' פ.

7) 'היום יום' יב תמוז, מאג"ק שם עמ' קפב.

8) 'היום יום' יג תמוז וספר המנהגים שם עמ' 100, מאג"ק שם עמ' תכ.

9) ספר המנהגים שם. וראה לקוטי שיחות חלק כג עמ' 270, שזהו דבר הפשוט שאין צריך להזכירו במפורש בכל שנה [ועד"ז בקשר לניגונים בהתוועדות, כמו "ניעט ניעט ניקאווא", ועוד - שיחת ש"פ מטו"מ תשמ"מ סמ"ז, עיי"ש], ומי שלא נתן - ישלימנה בימים שלאחרי זה, עיי"ש.

פרשת חוקת

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט,יד)

מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר: זאת התורה אדם כי ימות באוהל (היכן מצויה, באדם שימות באוהלי תורה, רש"י) (ברכות סג)

מסירות נפש הראויה לבני תורה היא... להמית את כל התענוגים בענייני עולם. כי אפילו דברים קלי-הערך בתענוגי עולם מונעים המה מלהיות מסור ונתון באוהלה של תורה.

(היום יום א' בתמוז)

ותמת שם מרים (כ,א)

למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך: מה קרבנות מכפרין, אף מיתת צדיקים מכפרת (רש"י)

למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה ולא לפרשת חטאת? מפני שהחטאת מכפרת על השגגות, שסיבתן היא התגברותה של הנפש הבהמית, ששורשה מקליפת נוגה, אך אין היא מכפרת על הזדונות, שהן משלוש הקליפות הטמאות לגמרי. ואילו פרה אדומה מטהרת טומאת מת, שהיא אבי אבות הטומאה, הקשורה לשלוש הקליפות הטמאות; וכן בעת פטירת הצדיק מאיר חסד ה' לכפר על עוון הדור, כולל הזדונות.

(תניא אגה"ק סימן כח)

בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון (כ,א,כו)

"בואו חשבון" – חשבון הנפש שעורכים בקריאת שמע שעל המיטה מבטיח אשר "תבנה ותכונן עיר סיחון" – עבודת התפילה שלמחרת תהיה כדבעי (התפילה נקראת שיחה, כמאמר ברכות כו) "אין שיחה אלא תפילה".

(לקוטי תורה במדבר עמ' סו)

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש